
INTERJÚ

„... képes és alkalmas vagyok a teljes megújulásra...”

Beszélgetés Bánfi Ferencsel, a Cepol igazgatójával

Az Európai Unió egyedülálló intézményi struktúrájának főbb elemei mindenki számára többé-kevésbé ismertek. Alapvető, hogy az *Európai Parlament* közvetlenül megválasztott képviselői az európai állampolgárokat képviselik, az EU egészének érdekeit az *Európai Bizottság* képviseli, a tagállami kormányok érdek-képviselői intézménye pedig az *Európai Unió Tanácsa*. Megtárgyaltuk, hogy az *Európai Bíróság* elősegíti a jogszabályok érvényre juttatását, az *Európai Számvevőszék* pedig az Európai Unió tevékenységeinek finanszírozását ellenőrzi.

Az EU intézményeinek és egyéb szerveinek céljairól, tevékenységeiről pusztán az elnevezésük alapján is lehet hozzávetőleges fogalmunk, hiszen beszédes elnevezése alapján nyilvánvaló, hogy az *Európai Gazdasági és Szociális Bizottság* a civil társadalmat, a munkáltatókat és az alkalmazottakat, a *Régiók Bizottsága* a regionális és a helyi hatóságokat képviseli, az *Európai Beruházási Bank* az EU beruházási projektjeit finanszírozza, az *Európai Központi Bank* pedig az európai monetáris politikáért felelős. Világos, hogy az *európai ombudsman* megvizsgálja az uniós intézmények és szervek hivatali visszasságaival kapcsolatban érkező panaszokat, az *európai adatvédelmi biztos* felügyeli az emberek személyes adatainak tiszteletben tartását, az *Európai Kiadóhivatal* tájékoztatókat tesz közzé az unióról, az *Európai Személyzeti Felvételi Hivatal* pedig toborozza az unió intézményeinek és egyéb testületeinek munkatársait. Szintén ismert, hogy az *Európai Közigazgatási Iskola* konkrét témakörökben képzéseket nyújt az EU munkatársainak, az *Európai Külügyi Szolgálat* pedig segíti az unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének munkáját, aki felel a közös kül- és biztonságpolitikáért, illetve segíti az unió külső fellépéseinek egységességét és koordinációját.¹

Az EU-nak számos intézménye és intézményközi szerve létezik tehát, ezek mind különleges szerepet töltenek be, és köztük szokás említeni számos szakosított ügynökséget, decentralizált szervet is, amelyek meghatározott technikai, tudományos és igazgatási feladatokat látnak el, de a nevükből (különösen a közszájon forgó akronim formákból, például EFSA, FRA, EFCA,

¹ http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_hu.htm

INTERJÚ

EUSC, EIT stb.²⁾ nem mindig egyértelmű, hogy mivel is foglalkoznak, mivel járulnak hozzá az EU fejlődéséhez.

A szabályozó ügynökségeket meg kell különböztetni az egyes uniós programok igazgatására, határozott időre létrehozott végrehajtási ügynökségektől, amelyekre a vonatkozó általános szabályokat egy külön jogszabály (58/2003/EK rendelet) foglalja egységes keretbe. A szabályozó ügynökségek működésére, felépítésére és tevékenységére azonban nincsenek egységes szabályok; ezeket az ügynökségeket minden esetben egy másodlagos (szektorális) jogszabály alapján állították fel. A szabályozó ügynökségeknek jogi személyiségük van, és a bizottságtól függetlenül működnek, mindazonáltal autonómiájuk korlátozását jelenti, hogy mindössze egyedi határozatokat hozhatnak, vagyis nincs joguk általános érvényű rendelkezések elfogadására.³⁾

Interjú sorozatunkban a bel- és igazságügyi területen⁴⁾ működő szakosított ügynökségek, decentralizált szervek⁵⁾ tevékenységének, aktualitásainak felvillantására teszünk kísérletet, és ebben a törekvésünkben kérdezőként és ötletgazdaként *dr. Leyrer Richárd* rendőr alezredes, a brüsszeli uniós állandó képviselőten belügyi szakdiplomataként dolgozó vezető tanácsos lesz segítségünkre.

Az Európai Rendőrákadémia

Az Európai Rendőrákadémia (Cepol) az uniós tagországok vezető beosztású rendőrtisztjeinek nyújt együttműködési lehetőséget. Célja, hogy ösztönözze a határokon átvívelő kooperációt a bűnüldözés elleni harc, illetve a közbiztonság és közrend fenntartására irányuló tevékenységek terén.

2 Európai Élelmszer-biztonsági Hatóság (EFSA), az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA), az Európai Unió Műholdközpontja (EUSC), Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT). Utóbbi az egyetlen magyarországi székhelyű ügynökség, az Infopark 1/E alatt található, Budapesten.

3 Külügyminisztérium, EKTB tájékoztató, 2012. szeptember.

4 Bár világos, hogy az Európai Unió három pillére csak 1993 és 2009 között alkotta az Európai Uniót – ezzel a struktúrával jött létre a maastrichti szerződés 1993. november 1-jei hatálybalépésével az EU –, és egyértelmű, hogy 2009. december 1-jén, a lisszaboni szerződés életbe lépésével megszűnt a pillérrendszer, ma is a korábban használatos fogalom él az uniós szakszargonban.

5 Például: Európai Rendőrákadémia (Cepol), Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO), Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA), Európai Unió Igazságügyi Együttműködési Egysége (Eurojust), Európai Rendőrségi Hivatal (Europol), Európai Határőrizeti Ügynökség (Frontex), Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF), bár utóbbi egyéni jogállású, az Európai Bizottság részét alkotó kváziügynökség.

INTERJÚ

Az intézmény 2005-ben jött létre az Európai Unió Tanácsa 2005. szeptember 20-i 2005/681/IB határozatával. Az Európai Unió ügynökségeként működő szervezet titkársága az egyesült királyságbeli Bramshillben található, Londontól mintegy hetven kilométerre. A Cepol évente nyolcvan–százhusz tanfolyamot, szemináriumot és konferenciát szervez. Az ügynökség által kezdeményezett tevékenységeket, amelyek számos területet felölelnek, a tagállamok rendőrtisztai főiskoláinak segítségével végzik. A Cepol éves költségvetése 2011-ben 8,341 millió euró volt, neve a francia Collège européen de police (Európai Rendőrfőiskola) elnevezésből alkotott mozaikszó. Igazgatója *Bánfi Ferenc*.⁶

* * *

Interjú Bánfi Ferencsel

Jelentős rendőr-diplomáciai siker volt a megválasztása a Cepol élére. Kérem, idézze fel az ide vezető út főbb állomásait!

Az ide vezető út igen hosszú volt, harminc évig tartott. 1980-ban csatlakoztam a rendőrséghez, de a pályám igazán 1990 után bontakozott ki. A rendszerváltozást fiatal főhadnagyként éltem meg. Néhány hónappal az első demokratikus választások előtt – egy a rendőrség „rendszerváltoztatását” emlegető nyilatkozatom miatt kirúgtak, majd másnap, ma sem tudom, pontosan miért, visszavettek. 1990-től 1997-ig főhadnagyból tábornokig léptem elő, miközben voltam iskolaparancsnok-helyettes, rendőrkapitány, megyei főkapitány-helyettes és főkapitány. Végezetül az Országos Rendőr-főkapitányság közbiztonsági főigazgatójaként dolgoztam. Angolul későn, 41 évesen kezdtem tanulni, nem volt könnyű, de bizonyítani akartam, hogy képes és alkalmas vagyok a teljes megújulásra, arra, hogy merőben új utakra lépjek. A magyarországi pályafutásom során a nemzetközi szakmai környezetben jól konvertálható tudásra és vezetői tapasztalatra tettem szert, az angol nyelv elsajátítása pedig az eurokompatibilitást segítette. Ezzel megnyílt előttem egy új perspektíva, a nemzetközi rendvédelmi együttműködésben történő aktív részvétel lehetősége. 2000-ben a magyar kormány támogatásával választottak meg a SECI-központ⁷ szakmai vezetőjének, itt három és fél évet

⁶ http://europa.eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol_agencies/cepol/index_hu.htm

⁷ Lásd 2011. évi LVI. törvény a SELEC-ről (korábban 2000. évi CXV. törvény a SECI Központról).

INTERJÚ

töltöttem az úgynevezett balkáni szervezett bűnözés elleni operatív rendőri együttműködés koordinálásával. Később az amerikai külügyminisztérium ajánlott szerződést: a Kaukázusban, Közép-Ázsiában és Kelet-Európában dolgoztam tanácsadóként. Az euroatlanti tanácsadó csoport vezetőjeként vettem részt egy a terrorizmus és szervezett bűnözés elleni virtuális központ felállításában, a munkatársak kiválasztásában és kiképzésében. A következő állomáshely már az uniós tagságunkhoz fűződik, 2005-ben pályázat után neveztek ki az EU moldáv–ukrán határtámogató missziója vezetőjének, és egyben kineveztek az EU különleges megbízottjának politikai főtanácsadójává. Négy évet töltöttem az moldáv–ukrán határon, politikailag rendkívül érzékeny környezetben, ahol a vendéglátó országok rendvédelmi szerveinek képességfejlesztése, az európai standardokkal harmonizáló határellenőrzés megteremtése volt a fő próbatétel a szakadár Dnyeszter-mellék szomszédságában. Végezetül pedig ugyancsak pályázat nyomán kerültem Bramshillbe, az Európai Rendőrakadémia igazgatói székébe.

Hogyan segíti a rendőrtudományok fejlődését a Cepol?

Talán fontos azzal kezdeni, hogy a rendőrtudományok európai elismertsége elmarad az amerikai gyakorlat mögött. Többen vitatják a rendőrtudományok létjogosultságát, ezért az egyik stratégiai törekvésünk az, hogy elismertessük és integráljuk ezt a komplex tudományterületet a tudományok tágabb rendszerébe. A másik, azonos jelentőségű tevékenységi irány a Cepol tudományos potenciáljának megteremtése. Meggyőződésem szerint ennek a tagországok akadémiai, tudományos bázisán kell alapulnia. A harmadik sokkal inkább operatív jellegű aktivitás a Cepol évente megszervezett tudományos és kutatási konferenciája, amely fórumként szolgál, alkalmat ad a tudomány képviselőinek és gyakorlati szakembereknek a találkozására, a párbeszédre. A bizonyítékok összegyűjtésére fókuszáló bűnözés elleni stratégiák ma alapvetően a bűnügyi hírszerzésre és a kapcsolódó analitikára épülnek. Ezeket a stratégiákat kell tudományalapú, egyszersmind gyakorlatorientált kutatásokkal és oktatásokkal elősegíteni.

Miként járul hozzá a modern számítástechnika az európai rendvédelmi felső vezetőik látókörének, tudományos perspektívájának bővítéséhez, szélesítéséhez?

A technológia fejlődése alapvetően változtatja meg a tanulás és tanítás lehetőségeit. A számítógép, az internet és a kapcsolódó technikai fejlesztések beépültek az európai rendvédelmi képzés mindennapjaiba, gyakorlati alkalmazásokká váltak. Az úgynevezett e-képzés különböző formái, mint például a

INTERJÚ

Cepol tudásbázisán elhelyezett tematikus modulok, online szemináriumok, webinarok vagy az elektronikus könyvtár szerteágazó hatást gyakorolnak mindennapjainkra. Már középtávon is olcsóbbá teszik a képzést, hiszen könnyen kimutatható, hogy a rezidenciális képzés összköltsége lényegesen meghaladja egy virtuális osztály költségmutatóit. Másrészt a rendszer megkönnyíti a tudásbázishoz történő hozzáférést, ezáltal többek számára válik elérhetővé az egyéni igényekhez és lehetőségekhez igazodó tanulás. Ez a lehetőség jól segíti az élethosszig tartó tanulási kultúra elterjedését is. Miközben az Európai Rendőrakadémia az elmúlt két évben felgyorsította az új technológiák alkalmazását, egyelőre a kiszélesedett lehetőségek tőkésítésében és a kapcsolódó fejlesztéseket tekintve az út elején járunk, de a jövő elkezdődött.

Mit jelent a Cepol számára az ügynökségek közötti együttműködés?

A Cepol tízéves fejlődése és az Európai Unió belbiztonsági szektorpolitikájának fejlődése eltávolodott egymástól. Az akadémia lemaradt az unió belbiztonsági együttműködési fejlődése, stratégiai gondolkodása és a rendvédelmi szervek nemzetközi együttműködése mögött. A 2010 és 2011-es évek azonban alapvető változásokat indítottak el a Cepol stratégiai gondolkodásában. Ennek az egyik eredménye, hogy rövid időn belül sikerült az ügynökséget az európai rendvédelmi közösségbe integrálni. A bel- és igazságügyi együttműködés területén kiváló kapcsolatokat építettünk a Frontexszel, az Europollal, az Eurojusttal és más ügynökségekkel. Közös akcióttervet dolgoztunk ki, és a különböző tematikus területeken jobban összehangoljuk a tevékenységeinket, teljesebb szinergiára törekszünk.

Mi várható a Cepol 2012-es munkaprogramjában?

A hagyományosan jól működő és nagy presztízsű tréningeket ismét ajánljuk. Így a felső vezetők számára szervezett többhetes tanfolyamot, a harmadik országokban létrehozott vagy létrehozandó missziók vezetőinek felkészítését segítő képzést vagy a kreditpontokat is adó európai rendvédelmi együttműködési ismeretek akadémiai és gyakorlati aspektusait prezentáló szemináriumot. Mintegy százhusz képzési tevékenységet tervezünk, ideértve az online szemináriumokat és konferenciákat.

Milyen pályát ír elő a Cepol számára az unió rendvédelmi szakpolitikai ciklusa?

A Cepol olyan kereszttűzhez érkezett, amelynek egyik elágazása a szuverén európai rendvédelmi képzés irányába vezethet, a másik pedig az Europollal történő ügynökségi fúzióhoz. A 2010-ben megkezdődött változásmenedzs-

„... képes és alkalmas vagyok a teljes megújulásra...”
Beszélgetés Bánfi Ferencsel, a Cepol igazgatójával

INTERJÚ

ment első fázisa – a jelenlegi jogi kereteken belül – a célegyenesbe érkezett. A kimunkált politikai alternatíva figyelembevételével a bel- és igazságügyi miniszterek 2013-ban döntenek arról, hogy az útkereszteződést elhagyva melyik irányba haladjon tovább az európai rendvédelmi képzés, és abban milyen szerepet vállaljon a Cepol.

Mit üzen a magyar rendvédelmi kollégáknak?

Mindenekelőtt azt, hogy tisztelettel és szeretettel várom, várjuk őket a Cepol képzésein előadóként vagy hallgatóként. Az Európai Rendőrákadémia több, mint egy oktatási intézmény. A nemzeti akadémiák, egyetemek bázisán kialakuló együttműködés egyben a bizalomépítés, a professzionális és személyes kapcsolatok kialakításának platformja is. Éljenek a lehetőséggel és azt kihasználva integrálódjanak a rendvédelem európai közösségébe.

Készítette: Leyrer Richárd